

teleological, comparing current processes of globalization to ideal types” [7, p. 159]. Therefore, he considers these two conceptions as unreliable and insufficiently elaborated to a certain degree, or, as explained by Robinson himself, “misframed”: “Either the nation-state (and the inter-state system) is seen as retaining its primacy as the axis of international relations and world development – the “strong state” thesis, or the state is seen, as in the “weak state” or diverse “end of the nation-state” theses, as no longer important” [7, p. 157]. In this context, Robinson moves beyond the aforementioned “global-national” opposition developed by the hyperglobalists and the skeptics and manages to develop his own views on the future of sociological theory. Consequently, the scholar anticipates the approach of absolutely new social concepts, first of all such as the “transnational state”. According to Robinson, the incipient transnational state is on its way of development and acquiring the regulatory power.

Thus, the theory of globalization influences social sciences in essential ways, most of all, in terms of reorganization of society. One of the most significant shifts in social theory associated with the process of globalization is the ostensible demise of the nation-state. It compels to reconsider conventional views and traditional ideas in the context of theoretical works concerning states and national cultures. The historically established notion of the nation-state gradually undergoes a specific process of transcendence towards its transnational scale. One can easily observe how the process of globalization influences and transforms scientific thought of the present, the ways it modifies both the terminological and conceptual framework of modern sociological theory.

REFERENCES

1. Clark, I. 1999, *Globalization and international relations theory*, Oxford University Press, Oxford.
2. Held, D. and McGrew, A. 2003, *Globalization theory: approaches and controversies*, Polity Press, Cambridge.
3. Hirst, P. and Thompson, G. 1997, *Globalization in question*, Polity Press, Cambridge.
4. Holton, R. 2005, *Making globalization*, Palgrave Macmillan, New York.
5. Martell, L. 2007, ‘The third wave in globalization theory.’ *International Studies Review*, 9, 2, pp. 173–196.
6. Ohmae, K. 1990, *The borderless world: power and strategy in the interlinked economy*, Collins, London.
7. Robinson, William. 2001, ‘Social theory and globalization: The rise of transnational state.’ *Theory and Society*, 30, 2, pp. 157–200.

УДК 378:147

О.В. Муравльова, І.Л. Дворник, О.А. Шпетний, В.М. Жарін
Полтавський державний медичний університет, Україна
ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ

Стаття присвячена дослідженню педагогічної культури викладача вищого навчального закладу в умовах сьогодення, зокрема, вивченню етапів та умов формування педагогічної культури, функцій та складових частин цього поняття. Проаналізовано наукові праці, присвячені проблематиці педагогічної культури. Запропоновано та проаналізовано основні заходи щодо покращення педагогічної культури викладачів.

Ключові слова: *викладач, вищий навчальний заклад, педагогічна культура, педагогічна майстерність, культура спілкування.*

The article is devoted to the study of the pedagogical culture of a teacher of a higher educational institution in today's conditions, in particular, to the study of the stages and conditions of the formation of pedagogical culture, functions and constituent parts of this concept. Scientific works devoted to the problems of pedagogical culture were analyzed. The

main measures to improve the pedagogical culture of teachers are proposed and analyzed.

Keywords: *teacher, higher educational institution, pedagogical culture, pedagogical skill, culture of communication.*

На межі другого і третього тисячоліть виникли нові тенденції в освіті, з'явилися нові парадигми виховання, нові системи соціальних цінностей і цілей освіти, що стимулювало інтерес до дослідження феномену "педагогічна культура".

Педагогічна культура являє собою складний соціально-педагогічний феномен, який необхідно розглядати як єдність певних структурних компонентів особистості, що гармонійно поєднуються між собою: наукового світогляду і наукових знань, ерудиції, певних особистісних якостей (толерантності, гуманізму, справедливості, тактовності та прагнення до самовдосконалення), психолого-педагогічної і методичної підготовки, культури педагогічного мислення, бездоганного володіння педагогічною технікою, позитивного педагогічного іміджу [1, с.144].

Мета статті полягає у встановленні ролі та місця педагогічної культури при підготовці викладача вищого навчального закладу, визначенні суті поняття педагогічна культура, вивчення функцій та етапів формування педагогічної культури та пошуку шляхів підвищення її рівня.

Останніми роками постійно загострюється конкуренція між вищими навчальними закладами, що викликає необхідність формування позитивного іміджу вищого навчального закладу у суспільстві та проведення відповідних змін для його покращення. Одним із основних елементів досягнення високого іміджу освітнього закладу є формування високого рівня педагогічної культури викладача. Особливо це актуально враховуючи тенденцію до зниження перспективності викладацької професії, в результаті чого спостерігається значне зменшення рівня педагогічної культури викладача та невідповідність науково-педагогічним нормам працівника вищого навчального закладу [2, с. 630].

Вимоги до науково-педагогічних працівників висувуються не тільки нормативами з боку держави, вищого навчального закладу, а й самими здобувачами вищої освіти. І вони включають не тільки якісне виконання навчальної та виховної функцій, а і прояв педагогічної майстерності, показником якої є позитивний імідж викладача. Але на практиці існує невідповідність між очікуваннями та існуючим іміджем частини викладачів. Деякі недосвідчені викладачі, які мають високу ерудицію та неординарність, не приділяють належну увагу іншим важливим аспектам, таким, як: зовнішній вигляд, культура мови тощо [3, с. 16].

Педагогічна культура - це важлива і складна освіта, широка й специфічна у своєму змісті категорія. На основі педагогічної культури за допомогою досвіду, новаторства та пізнання формується педагогічний професіоналізм, який з часом перетворюється на педагогічну майстерність. Педагогічна культура має дві форми прояву: статичну й динамічну. Статична форма відповідає наявному рівню педагогічної культури, з якого починається подальший розвиток викладача. Динамічна форма проявляється у вмінні реагувати на навколишні зміни, удосконалювати себе і використовувати набуту систему педагогічних цінностей. Завдяки цій формі створюються умови для подальшого розвитку особистості та педагогічної культури [4, с. 10].

Основні складові педагогічної культури викладача вищого навчального закладу:

- ерудиція, наукові знання, науковий світогляд;
- комунікативна культура;
- психолого-педагогічна майстерність;
- особистісні якості (гуманізм, справедливість, толерантність, відкритість,

прагнення до самовдосконалення);

- професійна компетентність;

- педагогічна техніка викладання [5, с. 77-78].

Оскільки основою педагогічної діяльності є організація взаємодії між педагогом і вихованцем, то однією з найважливіших умов забезпечення її ефективності є розвинена комунікативна культура (культура спілкування).

Знання психологічних, змістовних основ та норм педагогічного спілкування сприяє соціалізації викладача, забезпечує високий рівень педагогічної майстерності» [6, с. 39].

Головна мета культурного розвитку особистості – реалізація творчих можливостей людини та набуття професіоналізму. Можна відмітити, що вдосконалення педагогічної культури є незамінним аспектом у педагогічній діяльності викладача вищого навчального закладу. Цей процес є складним та багатоступеневим, він поєднує та охоплює становлення педагога як особистості, його духовні якості, що впливає на результат педагогічної діяльності [5, с. 79].

Висновок: Отже, педагогічна культура викладача – це особистісне утворення, система педагогічних цінностей, в основу яких лягли духовні цінності, згідно з яким викладач співвідносить своє життя і професійно-педагогічну діяльність.

Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу є джерелом прояву його наукової та загальної ерудиції, педагогічної майстерності, культури мовлення і спілкування, проявом його творчої індивідуальності. На наш погляд, педагогічна культура – це гармонія культури творчих знань, творчих дій та спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Губаньов О. Ю. Професійна культура та її значення у формуванні майбутнього педагога / О. Ю. Губаньов // Дидаскал. - 2018. - № 18. - С. 144-146.
2. Євтушенко Г. В., Бабощко А. І., Бушля Д. І. Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 630–634.
3. Внукова О. М. Позитивний імідж викладача як показник його педагогічної майстерності / О. М. Внукова // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – Додаток 3 до Вип. 36, Том II (18): Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». – К.: Гнозис, 2016. – С. 15-21.
4. Педагогіка вищої школи.: збірник лекцій для магістрантів зі спеціальності 8.12020101 «Фармація»/ Т. П. Зарічна, Т. С. Райкова – Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. – 88 с.
5. Бабич М., Вітвицька С.С. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу // // Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном : збірник наукових праць / за заг. ред. д.п.н., проф. С. С. Вітвицької, к.п.н., доц. Н. М. Мирончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 77-80.
6. Беляєва О. Імідж викладача вишу: комунікативний аспект / О. Беляєва // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 2 (151). – С. 37–40.

УДК 373.5.016:811.112.2]:314.151(=161.2:430)

О.С. Муха

**Полтавський національний педагогічний
університет імені В.Г. Короленка, Україна**

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ РІДНОЇ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ВИМУШЕНОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Метою статті є вивчення викладання німецької мови у школах ФРН для воєнних біженців з України, заради їхньої мовної та психологічної інтеграції в німецьке суспільство та створення передумов отримання ними повної середньої та вищої освіти у ФРН.